Міністерство освіти і науки України
Черкаський державний фаховий бізнес-коледж

І.Е. Малишева

ГЕОГРАФІЯ

Європа

Збірник різнорівневих завдань

І частина

Черкаси – 2026

УДК 911.3(4)(075.32)(079.1)

Рекомендовано до друку рішенням Педагогічної ради
Черкаського державного бізнес-коледжу
Протокол № 02-26/27 від 16 жовтня 2026 р.

Малишева І.Е.
Географія. Європа. Збірник різнорівневих завдань. І частина.
Черкаси, 2026 р. 42 с.

Рецензент: Куца О.С, учитель географії, учитель вищої категорії, учитель-методист Черкаської загальноосвітньої школи І-ІІІ ступенів №25 Черкаської міської ради Черкаської області

Методична розробка підготовлена відповідно до навчальної програми для 10 класу закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту) «Географія: регіони та країни » та містить тестові завдання з теми «Європа».

Призначена для перевірки теоретичних знань та закріплення практичних навичок учнів загальноосвітніх шкіл, ліцеїв, студентів закладів фахової передвищої освіти.

Затверджено на засіданні циклової
комісії природничо-математичних
дисциплін
Протокол № 2 від 30.09.2026 року © І.Е. Малишева, 2026

ЗМІСТ

Вступ 4

Тема 1. Сучасна політична карта Європи 7

Тема 2. Природні умови та ресурси Європи 12

Тема 3. Населення Європи 14

Тема 4. Процеси урбанізації 18

Тема 5. Первинний сектор економіки 22

Тема 6. Вторинний сектор економіки 26

Тема 7. Третинний сектор економіки 30

Підсумкова контрольна робота «Європа» 34

Критерії та шкала оцінювання 38

Список використаних джерел 39

Список рекомендованих джерел 40

ВСТУП

Сучасний етап розвитку географічної освіти в Україні вимагає відходу від простого відтворення фактів до формування цілісної картини світу. Тема **«Європа»** у курсі 10 класу є базовою для розуміння глобальних економічних та геополітичних процесів. Даний посібник розроблено як інструмент для реалізації компетентнісного підходу, що відповідає вимогам актуальним методичним рекомендаціям МОН України.

Європа сьогодні проходить через етап трансформації: зміна ланцюгів постачання, енергетичний перехід («Зелений курс»), цифровізація економіки та нові міграційні виклики. Запропоновані завдання не лише перевіряють знання номенклатури, а й спонукають учнів до критичного аналізу цих процесів, що робить посібник актуальним у контексті сучасних світових подій.

Основна мета посібника — допомогти студентам закріпити та систематизувати теоретичні знання про політичну карту, ресурси та населення регіону; перевірки практичних навичок роботи з картографічними джерелами інформації; оцінювання здатності студентів встановлювати причинно-наслідкові зв'язки між природними умовами та економічною спеціалізацією країн; розвитку вміння логічно висловлювати думку під час аналізу проблемних ситуацій (демографічна криза, сепаратизм, енергозалежність).

Методична структура кожного варіанта побудована за принципом поступового ускладнення, що дозволяє об'єктивно оцінити кожного студента відповідно до його навчальних можливостей.

Згідно з вимогами МОН, виконання завдань посібника сприяє розвитку таких навичок:

- географічна грамотність: орієнтування в політичному та економічному просторі Європи;

- екологічна грамотність: розуміння раціонального природокористування та важливості переходу на відновлювані джерела енергії;
- соціальна та громадянська компетентність: усвідомлення важливості європейської інтеграції для майбутнього України, повага до культурного та релігійного різноманіття народів Європи;
- підприємливість та фінансова грамотність: розуміння механізмів роботи світових фінансових центрів, ролі сфери послуг та ІТ-сектору в сучасній економіці.

Навчально-методична розробка призначена для здобувачів освіти першого курсу закладів фахової передвищої освіти, які навчаються на базі 10-го класу та вивчають навчальну дисципліну «Географія».

Посібник охоплює матеріали першого розділу базового курсу – «Загальна характеристика країн Європи» – та структурований відповідно до його ключових тем. До кожної теми розроблено два рівноцінні варіанти різнорівневих тестових завдань, які охоплюють чотири рівні складності: вибір однієї правильної відповіді (І рівень), встановлення відповідності (ІІ рівень), перевірка теоретичних знань та роботи з картою (ІІІ рівень), а також завдання з розгорнутою відповіддю та аналізом географічних процесів (ІV рівень)

ТЕМА 1. СУЧАСНА ПОЛІТИЧНА КАРТА ЄВРОПИ

Варіант І

Рівень І. Виберіть одну правильну відповідь

1. Яка держава утворилася на політичній карті Європи у 1993 році внаслідок «оксамитового розлучення»?:

а) Югославія
б) Словаччина
в) Сербія
г) Естонія

2. Виберіть країну, що є членом НАТО, але НЕ входить до Європейського Союзу:

а) Польща
б) Норвегія
в) Іспанія
г) Латвія

3. Укажіть країну, яка за формою правління є конституційною монархією:

а) Греція
б) Данія
в) Португалія
г) Болгарія

4. Яка з країн належить до субрегіону Південна Європа?:

а) Чехія
б) Албанія
в) Австрія
г) Фінляндія

Рівень ІІ. Відповідності

5. Установіть відповідність між країною та її державним устроєм:

1. Норвегія	а) Федеративна республіка
2. Ватикан	б) Унітарна децентралізована республіка
3. Португалія	в) Парламентська монархія (унітарна)
4. Австрія	г) Теократична монархія

6. Установіть відповідність між міжнародною організацією та її штаб-квартирою:

1. НАТО	а) Брюссель (Бельгія)
2. Рада Європи	б) Страсбург (Франція)
3. ООН (європейське відділення)	в) Женева (Швейцарія)
4. ЮНЕСКО	г) Париж (Франція)

Рівень ІІІ. Теорія та робота з картою

7. Термінологія: поясніть зміст поняття **«ексклав».** Наведіть приклад такої території на політичній карті Європи**.**

8. Картографічний практикум: уявіть, що ви подорожуєте автомобілем з України до Франції найкоротшим шляхом. Запишіть у правильній послідовності назви всіх країн-транзитерів, кордони яких ви перетнете.

Рівень ІV. Аналіз

9. Проаналізуйте, як зміна політичної карти Європи наприкінці ХХ століття (розпад СРСР та Югославії) вплинула на сучасну систему колективної безпеки. Чи стали нові держави гарантами стабільності в регіоні?

Варіант ІІ

Рівень І. Виберіть одну правильну відповідь

1. Яка держава є наймолодшою на політичній карті Європи (проголосила незалежність у 2008 році)?

а) Чорногорія
б) Косово
в) Словенія
г) Мальта

2. Виберіть країну, що входить до складу Європейського Союзу, але НЕ є членом НАТО:

а) Австрія
б) Угорщина
в) Румунія
г) Туреччина

3. Яка країна за формою правління є теократичною монархією?

а) Монако
б) Андорра
в) Ватикан
г) Ліхтенштейн

4. До якого субрегіону за класифікацією ООН належить Литва?

а) Східна Європа
б) Західна Європа
в) Північна Європа
г) Південна Європа

Рівень ІІ. Відповідності

5. Установіть відповідність між країною та її столицею:

1. Ісландія	а) Дублін
2. Ірландія	б) Рейк'явік
3. Швейцарія	в) Любляна
4. Словенія	г) Берн

6. Установіть відповідність між регіоном сепаратистських рухів та державою

1. Каталонія	а) Бельгія
2. Шотландія	б) Франція
3. Фландрія	в) Велика Британія
4. Корсика	г) Іспанія

Рівень ІІІ. Теорія та робота з картою

7. Термінологія: дайте визначення поняттю **«демаркація кордону»**. Чим цей процес відрізняється від етапу делімітації?

8. Картографічний практикум: перелічіть усі країни Європи, які мають вихід до **Адріатичного моря**. Укажіть, яка з них має найкоротшу берегову лінію.

Рівень ІV. Аналіз

9. Оцініть роль «малих» країн Європи (таких як Люксембург, Сінгапур Європи чи Нідерланди) у світовій політиці та економіці. Чому їхній вплив часто перевищує розміри їхніх територій?

Джерело: [2, с. 38-45; 1, с. 4-6]

ТЕМА 2. ПРИРОДНІ УМОВИ ТА РЕСУРСИ ЄВРОПИ

Варіант І

Рівень І. Виберіть одну правильну відповідь

1. Яка країна Європи є лідером за запасами гідроенергії завдяки гірському рельєфу та повноводним річкам?
а) Нідерланди
б) Норвегія
в) Молдова
г) Бельгія

2. Укажіть субрегіон Європи, який має найбагатші ресурси гідроенергії та деревини:
а) Південна Європа
б) Північна Європа
в) Східна Європа
г) Західна Європа

3. Яке море є головним районом видобутку нафти та природного газу на європейському шельфі?
а) Середземне
б) Балтійське
в) Північне
г) Азовське

4. Виберіть країну, що вирізняється значними покладами мідних руд:
а) Польща
б) Франція
в) Білорусь
г) Угорщин

Рівень ІІ. Відповідності

5. Установіть відповідність між країною та її головним природним багатством:

1) Ісландія;	а) Кам'яне вугілля (Верхньосілезький басейн)
2) Польща	б) Геотермальна енергія (енергія гейзерів)
3) Україна	в) Боксити (алюмінієва сировина)
4) Греція	г) Залізні та марганцеві руди

6. Установіть відповідність між природним ресурсом та типом природокористування:

1) Лісові ресурси	а) Хімічна промисловість (виробництво добрив)
2) Калійні солі	б) Рекреаційне господарство (курорти)
3) Пляжі Середземномор'я	в) Целюлозно-паперова промисловість
4) Гідроенергія річо	г) Електроенергетика

Рівень ІІІ. Теорія та робота з картою

7. **Термінологія:** дайте визначення поняттю **«ресурсна забезпеченість»**. Поясніть, чому країни з бідною сировинною базою (наприклад, Японія або Швейцарія) можуть мати високий рівень розвитку.

8. Картографічний практикум: назвіть три великі вугільні басейни Європи та країни, на території яких вони розташовані. Укажіть, який із них знаходиться найближче до кордонів України.

Рівень ІV. Аналіз

9. Проаналізуйте наслідки виснаження традиційних корисних копалин у надрах Європи. Яким чином концепція «циркулярної

економіки» (переробка вторинної сировини) та перехід на відновлювані джерела енергії змінюють господарство регіону?

Варіант ІІ

Рівень І. Виберіть одну правильну відповідь

1. Яка країна Європи є лідером за запасами калійних солей (родовище Солігорськ)?

а) Польща
б) Чехія
в) Білорусь
г) Румунія

2. Виберіть країну, що має значний потенціал припливної енергії завдяки високим припливам Атлантики:

а) Італія
б) Франція
в) Болгарія
г) Австрія

3. Яка частина Європи найбільш забезпечена родючими чорноземами?

а) Північна
б) Західна
в) Східна
г) Південна

4. Укажіть країну, де знаходяться найбільші в Європі поклади самородної сірки:

а) Польща
б) Німеччина
в) Велика Британія
г) Фінляндія

Рівень ІІ. Відповідності

5. Установіть відповідність між рельєфом та країною:

1) Гори Альпи	а) Нідерланди
2) Гори Скандинавські	б) Австрія
3) Прикаспійська низовина	в) Норвегія
4) Середньоєвропейська низовина	г) Казахстан (європейська частина)

6. Установіть відповідність між природною зоною та сільськогосподарською спеціалізацією:

1) Степ (чорноземи)	а) Вирощування цитрусових та оливок
2) Тайга (підзолисті ґрунти)	б) Вирощування зернових (пшениця, кукурудза)
3) Тундра	в) Оленярство
4) Твердолисті ліси	г) Лісове господарство та полювання

Рівень ІІІ. Теорія та робота з картою

7. **Термінологія:** дайте визначення поняттю **«шельф».** Яке господарське значення має шельфова зона для країн Північної та Південної Європи?

8. **Картографічний практикум:** перелічіть три основні райони видобутку **вугілля** в Європі. Коротко поясніть, як близькість цих районів до залізорудних басейнів вплинула на розміщення металургійних заводів.

Рівень ІV. Аналіз

9. Проаналізуйте екологічні наслідки тривалого використання мінеральних ресурсів у Європі. Запропонуйте власну стратегію відновлення порушених ландшафтів (рекультивації) у районах закритих вугільних шахт та кар'єрів.

Джерело: [3, с. 56-62; 6, с. 40-44]

ТЕМА 3. НАСЕЛЕННЯ ЄВРОПИ

Варіант І

Рівень І. Виберіть одну правильну відповідь

1. Для більшості країн Європи характерний тип відтворення населення:

а) перший («демографічна зима»)
б) другий («демографічний вибух»)
в) перехідний
г) традиційний

2. Процес переселення людей із сільської місцевості у великі міста називається:

а) субурбанізація
б) урбанізація
в) рурбанізація
г) депопуляція

3. До якої мовної групи належать румуни та молдовани?

а) слов'янська
б) романська
в) германська
г) балтійська

4. Укажіть основну причину від'ємного природного приросту в країнах Європи:

а) висока дитяча смертність
б) низький рівень медицини
в) зміна соціальних пріоритетів та старіння нації
г) екологічні катастрофи

Рівень ІІ. Відповідності

5. Установіть відповідність між країною та її столицею-мільйонером:

1) Франція	а) Рим
2) Італія	б) Париж
3) Велика Британія	в) Берлін
4) Німеччина	г) Лондон

6. Установіть відповідність між народом та мовною групою:

1) литовці	а) Балтійська група
2) естонці	б) Фіно-угорська
3) чехи	в) Слов'янська
4) австрійці	г) Германська

Рівень ІІІ. Теорія та робота з картою

7. Термінологія: поясніть, що таке «**демографічна політика**». Наведіть два приклади заходів, які впроваджують європейські країни для стимулювання народжуваності.

8. Картографічний практикум: перелічіть три країни Європи з найнижчою густотою населення (менше 20 осіб/км²). Поясніть, як клімат та рельєф вплинули на таку ситуацію.

Рівень ІV. Аналіз

9. Проаналізуйте явище **«хибної урбанізації»**. Поясніть, чому воно майже не зустрічається в Європі, на відміну від країн Латинської Америки. Які ознаки «європейського типу» містобудування ви можете назвати?

Варіант ІІ

Рівень І. Виберіть одну правильну відповідь

1. Який субрегіон Європи вирізняється найбільшою кількістю православних вірян?

а) Північна Європа
б) Східна Європа
в) Західна Європа
г) Центральна Європа

2. Виберіть країну з найвищою тривалістю життя в регіоні (понад 82 роки):

а) Швейцарія
б) Україна
в) Молдова
г) Білорусь

3. Процес повернення заможного населення в центральні райони міст після їх реконструкції називається:

а) джентрифікація
б) субурбанізація
в) урбанізація
г) еміграція

4. Яка країна є найбільшою за кількістю населення в Європі (без урахування РФ)?

а) Франція
б) Німеччина
в) Італія
г) Велика Британія

Рівень ІІ. Відповідності

5. Установіть відповідність між типом міграції та прикладом:

а) трудова	а) виїзд науковців до лабораторій Швейцарії
б) політична	б) переїзд ІТ-фахівців з Індії до Німеччини
в) релігійна	в) пошук притулку через воєнні дії
г) «Відтік мізків»	г) Паломництво до святих місць (Лурд, Фатіма)

6. Установіть відповідність між мовою та групою:

1) угорська	а) окрема індоєвропейська група
2) грецька	б) романська
3) португальська	в) фіно-угорська
4) данська	г) германська

Рівень ІІІ. Теорія та робота з картою

7. Термінологія: дайте визначення поняттю «**агломерація**». Назвіть дві найбільші агломерації Європи та поясніть причини їх формування**.**

8. Картографічний практикум: укажіть на карті межі «Блакитного банана» (найбільшого мегалополісу Європи). Які країни входять до його складу?

Рівень ІV. Аналіз

9. Оцініть вплив **цифровізації та дистанційної роботи** на сучасне розселення в Європі. Як ці процеси змінюють життя малих міст та чи можуть вони зупинити знелюднення сільських територій?

Джерело: [4, с. 52-58; 7, с. 12-15]

ТЕМА 4. ПРОЦЕСИ УРБАНІЗАЦІЇ

Варіант І

Рівень І. Виберіть одну правильну відповідь

1. Що таке «хибна урбанізація»?:

а) зростання міст без промислового розвитку
б) будівництво хмарочосів
в) переїзд у передмістя
г) створення ІТ-парків

2. Яка країна має найнижчий рівень урбанізації в Європі?

а) Бельгія
б) Велика Британія
в) Молдова
г) Німеччина

3. Яке місто є ядром найбільшої агломерації Франції?

а) Ліон
б) Марсель
в) Париж
г) Тулуза

4. Укажіть головну ознаку «Блакитного банана» як найбільшої системи розселення:

а) це найбільша пустеля
б) найбільший мегалополіс Європи
в) сільськогосподарський район
г) гірський хребет

Рівень ІІ. Відповідності

5. Установіть відповідність між терміном та його суттю:

1) Агломерація	а) Реконструкція занедбаних районів міста
2) Джентрифікація	б) Злиття міст у єдину систему
3) Урбанізація	в) Поширення міського способу життя на село
4) Рурбанізація	г) Зростання ролі міст у розвитку суспільства

6. Установіть відповідність між містом та його функцією:

1) Брюссель	а) Курортний центр (Франція)
2) Ніцца	б) Столиця та політичний центр ЄС
3) Роттердам	в) Релігійний центр
4) Ватикан	г) Найбільший морський порт-хаб

Рівень ІІІ. Теорія та робота картою

7. Поняття: дайте визначення терміну **«світове місто».** Назвіть 3 таких міста в Європі.

8. Карта: Перелічіть країни, через які проходить мегалополіс **«Блакитний банан».**

Рівень ІV. Аналіз

9. Проаналізуйте екологічні та транспортні проблеми сучасних європейських агломерацій. Запропонуйте 2 рішення для створення «комфортного міста».

Варіант ІІ

Рівень І. Виберіть одну правильну відповідь

1. Процес злиття агломерацій у величезну смугу забудови:

а) село
б) мегалополіс
в) центр
г) район

2. Яка країна Європи першою стала «країною міст» ще в XIX столітті?

а) Іспанія
б) Велика Британія
в) Греція
г) Україна

3. Що спонукає людей до субурбанізації в Європі?

а) Брак їжі
б) Бажання жити в екологічно чистому районі
в) Відсутність інтернету
г) Війн

4. До якої субрегіональної групи міст належать Осло та Стокгольм?

а) Південна
б) Північна
в) Східна
г) Західна

Рівень ІІ. Відповідності

5. Вкажіть властивості характерні для амфотерних гідроксидів:

1) Бельгія	а) Високий (понад 90%)
2) Україна	б) Середній (~69%)
3) Албанія	в) Дуже високий (100%)
4) Ватикан	г) Низький (менше 60%)

6. Установіть відповідність між фактором та його роллю:

1) Транспортний	а) Розташування міст біля шахт
2) Сировинний	б) Будівництво міст у портах
3) Політичний	в) Розвиток міст як освітніх центрів
4) Культурний	г) Розвиток столиць як резиденцій влади

Рівень ІІІ. Теорія та карта

7. Поняття: що таке **«міська агломерація»?** Назвіть 2 умови її формування.

8. Карта: вкажіть 3 столиці Європи, що розташовані на річці Дунай.

Рівень ІV. Аналіз

9. Порівняйте рівень урбанізації в Західній та Східній Європі. Чому на Сході частка міського населення зазвичай нижча?

Джерело: [2, с. 64-68; 3, с. 70-74]

ТЕМА 5. ПЕРВИННИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ

Варіант І

Рівень І. Виберіть одну правильну відповідь

1. Яка країна є лідером Європи за видобутком нафти на шельфі Північного моря?

а) Італія
б) Норвегія
в) Польща
г) Угорщина

2. Виберіть сільськогосподарську культуру, що є «візитівкою» Південної Європи:

а) цукровий буряк
б) оливи
в) жито
г) льон-довгунець

3. Яка держава має найбільші площі лісів і є головним постачальником пиломатеріалів?

а) Фінляндія
б) Греція
в) Молдова
г) Ватикан

4. Провідна галузь тваринництва в Данії та Нідерландах — це:

а) Оленярство
б) Молочне скотарство
в) Тонкорунне вівчарство
г) Верблюдівництво

Рівень ІІ. Відповідності

5. Установіть відповідність (країна — спеціалізація):

1) Ісландія	а) Видобуток мідних руд
2) Польща	б) Рибальство та переробка морепродуктів
3) Франція	в) Виноградарство та виноробство
4) Білорусь	г) Видобуток калійних солей

6. Установіть відповідність (тип сільського господарства — регіон):

1) Середземноморське	а) Велика Британія, Данія
2) Середньоєвропейське	б) Іспанія, Італія
3) Східноєвропейське	в) Швеція, Фінляндія
4) Північноєвропейське	г) Україна, Польща

Рівень ІІІ. Теорія та робота картою

7. Поняття: що таке **«агробізнес»?** Чим він відрізняється від традиційного селянського господарства?

8. Карта: назвіть 3 найбільші вугільні басейни Європи та країни, де вони розташовані.

Рівень ІV. Аналіз

9. Проаналізуйте наслідки впровадження «Зеленого курсу» ЄС для видобувної галузі. Як закриття вугільних шахт впливає на енергетичну безпеку регіону?

Варіант ІІ

Рівень І. Виберіть одну правильну відповідь

1. Яка країна займає перше місце в Європі за видобутком міді?

а) Польща
б) Естонія
в) Бельгія
г) Австрія

2. Головною зерновою культурою «хлібного кошика» Європи (України, Франції) є:

а) Рис
б) Пшениця
в) Сорго
г) Просо

3. Укажіть країну, де розвинене морське рибальство у водах Атлантики:

а) Швейцарія
б) Португалія
в) Чехія
г) Словаччина

4. Який енергетичний ресурс видобувають в Естонії у великих обсягах?

а) торф
б) горючі сланці
в) уран
г) природний газ

Рівень ІІ. Відповідності

5. Установіть відповідність (видобувна копалина — басейн):

1) залізна руда	а) Північне море
2) природний газ	б) Лотарингія (Франція)
3) кам'яне вугілля	в) Верхньосілезький (Польща)
4) буре вугілля	г) Рурський (Німеччина)

6. Установіть відповідність (культура — країна-експортер):

1) квіти (тюльпани)	а) Іспанія
2) цитрусові	б) Нідерланди
3) хміль	в) Україна
4) соняшник	г) Німеччина, Чехія

Рівень ІІІ. Теорія та робота картою

7. Поняття: дайте визначення терміну **«рекультивація земель».** Чому вона важлива для районів видобутку корисних копалин?

8. Карта: перелічіть країни Європи, що мають значні запаси лісових ресурсів (так званий «північний лісовий пояс»).

Рівень ІV. Аналіз

9. Оцініть вплив глобального потепління на зміну зон землеробства в Європі. Які культури можуть почати вирощувати в північніших широтах через 20-30 років?

Джерело: [5, с. 82-88; 6, с. 76-80]

ТЕМА 6. ВТОРИННИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ

Варіант І

Рівень І. Виберіть одну правильну відповідь

1. Яка галузь машинобудування є найстарішою в Британії, але зараз переживає занепад?

а) Робототехніка
б) Суднобудування
в) Електроніка
г) Виробництво чипів

2. Де розташовані найбільші в Європі потужності з виробництва меблів та паперу?

а) Іспанія
б) Фінляндія та Швеція
в) Молдова
г) Білорусь

3. Який тип електростанцій дає майже 100% енергії в Норвегії?

а) ТЕС
б) ГЕС
в) СЕС
г) ВЕС

4. Виберіть країну, що спеціалізується на виробництві високоякісного пива та шоколаду:

а) Бельгія
б) Албанія
в) Португалія
г) Чорногорія

ІІ. Відповідності

5. Установіть відповідність (підгалузь — чинник розміщення):

1) робототехніка	а) Науковий (наявність університетів)
2) цукрова промисловість	б) Сировинний (поля буряків)
3) меблева промисловість	в) Енергетичний
4) виплавка магнію	г) Споживчий (ринки збуту)

6. Установіть відповідність (продукція — країна):

1) Мобільні мережі (Nokia)	а) Франція
2) Оптичне скло (Zeiss)	б) Німеччина
3) Вантажні літаки (Антонов)	в) Фінляндія
4) Літакобудування (Airbus)	г) Україна

Рівень ІІІ. Теорія та робота картою

7. Поняття: Що таке **«виробнича кооперація»?** Як вона працює при створенні європейських літаків чи авто?

8. Карта: Назвіть 3 країни, що видобувають нафту та мають найбільші заводи з її переробки у Північному морі.

Рівень ІV. Аналіз

9. Доведіть, що сучасна промисловість Європи стає «чистішою». Яку роль у цьому відіграє цифровізація та автоматизація?

Варіант ІІ

Рівень І. Виберіть одну правильну відповідь

1 Яке місто Європи є «столицею» моди та парфумерії?

а) Осло
б) Париж
в) Люксембург
г) Прага

2. Яка країна є лідером з виробництва вітрової енергії (ВЕС) на морі?

а) Данія
б) Греція
в) Сербія
г) Словаччина

3. Укажіть головну спеціалізацію Білорусі у вторинному секторі:

а) суднобудування
б) виробництво вантажівок та добрив
в) космонавтика
г) ювелірна справа

4. Яка країна виробляє найбільше побутової техніки в Східній Європі (на заводах Bosch, Samsung)?

а) Польща
б) Болгарія
в) Хорватія
г) Литва

ІІ. Відповідності

5. Установіть відповідність (місто — спеціалізація):

1) Мюнхен	а) Нафтохімія (Нідерланди)
2) Роттердам	б)Високі технології та авто (BMW)
3) Ліон	в) Авіакосмос та металургія
4) Запоріжжя	г) Текстиль та медицина (Франція)

6. Установіть відповідність (сировина — галузь):

1) полімери	а) Фармацевтика
2) хімічна сировина	б) Машинобудування
3) леговані метали	в) Легка промисловість
4) тканини	г) Виробництво пластмас

Рівень ІІІ. Теорія та робота картою

7. Поняття: *Поясніть суть поняття* **«деіндустріалізація».** Чому закриття старих заводів — це не завжди погано для економіки?

8. Карта: знайдіть на карті «промисловий район Руру». Назвіть 3 міста, які до нього входять.

Рівень ІV. Аналіз

9. Порівняйте структуру енергетики Польщі (вугільна) та Франції (атомна). Яка з них має більше шансів стати екологічно нейтральною до 2050 року?

Джерело: [4, с. 94-102; 2, с. 110-115]

ТЕМА 7. ТРЕТИННИЙ СЕКТОР ЕКОНОМІКИ

Варіант І

Рівень І. Виберіть одну правильну відповідь

1 Яка авіакомпанія є найбільшим лоукостером Європи (базується в Ірландії)?

а) Lufthansa
б) Ryanair
в) Air France
г) МАУ

2. Укажіть місто, де розташована штаб-квартира Європейського центрального банку:

а) Франкфурт-на-Майні
б) Мадрид
в) Прага
г) Відень

3. Який вид транспорту забезпечує найбільший пасажирообіг усередині Європи?

а) Трубопровідний
б) Залізничний
в) Автомобільний
г) Річковий

4. Яка країна Східної Європи стала потужним хабом для IT-аутсорсингу (замовлення з США та ЄС)?

а) Україна
б) Ватикан
в) Монако
г) Сан-Марино

Рівень ІІ. Відповідності

5. Установіть відповідність (тип туризму — район):

1) Гірськолижний	а) Лазуровий берег (Франція)
2) Пляжний	б) Альпи (Австрія, Швейцарія)
3) Пізнавальний	в) Термальні води Угорщини
4) Оздоровчий	г) «Музейний квартал» Відня

6. Установіть відповідність (транспортний вузол — тип):

1) Хітроу (Лондон)	а) Річковий порт
2) Дуйсбург	б) Морський хаб
3) Антверпен	в) Аеропорт-хаб
4) Євротунель	г) Залізнично-автомобільний перехід

Рівень ІІІ. Теорія та робота картою

7. Поняття: Дайте визначення терміну **«транспортний коридор».** Яке значення вони мають для інтеграції України в ЄС?

8. Карта: Назвіть 3 найбільші круїзні порти Середземного моря.

Рівень ІV. Аналіз

9. Оцініть роль освіти та науки в економіці Європи. Чому інвестиції в «людський капітал» вважаються вигіднішими, ніж у видобуток нафти?

Варіант ІІ

Рівень І. Виберіть одну правильну відповідь

1. Укажіть країну, де знаходиться найбільша кількість об'єктів Світової спадщини ЮНЕСКО:

а) Італія
б) Болгарія
в) Данія
г) Литва

2. Який канал сполучає Північне та Балтійське моря, скорочуючи шлях суднам?

а) Суецький
б) Кільський
в) Панамський
г) Дунай-Тиса

3. Яка сфера послуг є провідною в таких карликових державах, як Монако та Андорра?

а) Важка індустрія
б) Гральний бізнес та туризм
в) Космічні дослідження
г) Металургі

4. Провідним експортером якої послуги є Україна в останні роки?

а) Космічний туризм
б) ІТ-послуг
в) Фінансовий консалтинг
г) Парфумерні послуги

Рівень ІІ. Відповідності

5. Установіть відповідність (фінансова організація — місто):

1) Європейський банк реконструкції та розвитку
2) Європейський інвестиційний банк
3) Європейський центральний банк
4) Організація економічного співробітництва

А) Франкфурт
Б) Лондон
В) Париж
Г) Люксембург

6. Установіть відповідність (термін — суть):

1) хаб	а) Шлях транспортування енергоносіїв
2) логістика	б) Посередник у фінансових операціях
3) брокер	в) Великий транспортний вузол-розподільник
4) інтермодальне перевезення	г) Використання кількох видів транспорту

Рівень ІІІ. Теорія та робота картою

7. Поняття: Що таке **«лоукостер»?** Як поява таких компаній змінила ринок подорожей у Європі?

8. Карта: знайдіть на карті пролив Ла-Манш. Які дві країни він розділяє і як вони з'єднані між собою транспортно?

Рівень ІV. Аналіз

9. Доведіть, що сфера послуг є показником «зрелості» економіки країни. Чому в країнах Східної Європи частка послуг менша, ніж у Західній?

Джерело: [3, с. 124-130; 7, с. 22-26]

ПІДСУМКОВА КОНТРОЛЬНА РОБОТА «ЄВРОПА»

Варіант І

Рівень І. Виберіть одну правильну відповідь

1. Яка країна Європи є лідером за виплавкою сталі та виробництвом автомобілів?

а) Італія
б) Німеччина
в) Греці
г) Португалія

2. Укажіть демографічний процес, що став причиною «старіння нації» в Європі:

а) демографічний вибух
б) зниження народжуваності та зростання тривалості життя
в) масова еміграція молоді
г) урбанізація

3. Який морський порт називають «Головними воротами Європи»?

а) Одеса
б) Гамбург
в) Роттердам
г) Лондон

4. Виберіть країну, що має найбільші запаси лісових ресурсів (у межах північного поясу):

а) Фінляндія
б) Іспанія
в) Бельгія
г) Молдова

Рівень ІІ. Відповідності

5. Установіть відповідність між країною та її спеціалізацією у третинному секторі:

1) Швейцарія	а) Центр світового туризму та моди
2) Ірландія	б) Центр світового туризму та моди
3) Франція	в) Потужний ІТ-сектор та лоукост-перевезення
4) Греція	г) Морський фрахт та міжнародний туризм

6. Установіть відповідність між природним ресурсом та районом його видобутку:

1) Нафта і газ	а) Лотарингія (Франція)
2) Залізна руда	б) Шельф Північного моря
3) Калійна сіль	в) Верхньосілезький басейн (Польща)
4) Кам’яне вугілля	г) Солігорськ (Білорусь)

Рівень ІІІ. Теорія та робота з картою

7. Поняття: дайте визначення терміну **«субурбанізація».** Поясніть, які соціальні та екологічні чинники стимулюють цей процес у розвинених країнах.

8. Картографічний практикум: Назвіть країни, що входять до складу **«Великої сімки» (G7)** у межах Європи. Укажіть їхні столиці.

Рівень ІV. Аналіз

9. Проаналізуйте енергетичну стратегію сучасної Європи. Як перехід до «зеленої енергетики» (ВДЕ) впливає на зміну спеціалізації старих промислових районів? Наведіть приклади.

Варіант ІІ

Рівень І. Виберіть одну правильну відповідь

1. Яка країна є найбільшим виробником сільськогосподарської продукції в ЄС?
а) Норвегія
б) Франція
в) Естонія
г) Швейцарія

2. Процес відновлення занедбаних міських кварталів та перетворення їх на престижні райони називається:
а) Джентрифікація
б) Субурбанізація
в) Депопуляція
г) Рурбанізація

3. Який тип електростанцій забезпечує більшу частину потреб Норвегії та Ісландії?
а) АЕС
б) Відновлювані джерела (ГЕС та ГеоТЕС)
в) ТЕС на вугіллі
г) СЕС

4. Укажіть державу, яка є монархією за формою правління:
а) Польща
б) Іспанія
в) Україна
г) Чехія

Рівень ІІ. Відповідності

5. Виберіть з переліку формули лугів:

1) Тулуза	а) Італія (автомобілебудування)
2) Турин	б) Німеччина (фінанси та авіація)
3) Франкфурт	в) Франція (авіакосмічна техніка)
4) Вольфсбург	г) Німеччина (штаб-квартира Volkswagen)

6. Установіть відповідність між сільськогосподарською культурою та регіоном:

1) Оливки та цитрусові	а) Східна Європа (Україна, Росія)
2) Соняшник	б) Північна Європа (Скандинавія)
3) Льон-довгунець	в) Південна Європа (Середземномор'я)
4) Рибальство	г) Західна та Центральна Європа (Білорусь, Польща)

Рівень ІІІ. Теорія та робота з картою

7. Поняття: що таке **«світове місто»?** Назвіть три таких міста в Європі та поясніть їхню роль у глобальній економіці.

8. Картографічний практикум: перелічіть країни, через які проходить мегалополіс **«Блакитний банан».** Чому саме тут зосереджена найбільша кількість населення та підприємств?

Рівень ІV. Аналіз

9. Оцініть наслідки міграційної кризи для економічного розвитку Європи. Чи здатна зовнішня міграція вирішити проблему дефіциту трудових ресурсів у регіоні? Обґрунтуйте свою відповідь

Джерело: [1, с. 8; 4, с. 268]

Критерії та шкала оцінювання

Оцінювання виконання кожної теми посібника здійснюється за 12-бальною шкалою з урахуванням складності та характеру виконаних завдань:

1. І рівень оцінюється по 0,5 бала за кожне з 4 завдань із вибором однієї правильної відповіді (максимум – 2 бала); зараховується вибір єдиної правильної відповіді.
2. ІІ рівень оцінюється по 1,0 балу за кожне з 2 завдань на встановлення логічних пар та відповідностей (максимум – 2 бала); зараховується повністю правильне співвідношення елементів.
3. ІІІ рівень оцінюється по 2,0 бала за кожне з 2 завдань (максимум – 4 бала); зараховується визначення географічного терміну та правильне виконання картографічної задачі.
4. IV рівень оцінюється у 4,0 бали за 1 проблемне аналітичне завдання (максимум – 4 бали); зараховується глибокий аргументований аналіз географічних процесів із чіткими висновками.

Тип завдання	**Бали**	**Максимальна оцінка**	**Час виконання**
Тести	0,5	2	**25-30 хв**
Відповідності	1,0	2	
Термін+карта	2,0	4	
Аналіз	4,0	4	
Разом		**12**	

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Навчальна програма з географії для 10-11 класів закладів загальної середньої освіти (рівень стандарту), затверджена Наказом МОН України № 1407 від 23.10.2017 р. (з оновленнями 2022-2023 рр.).
2. Бойко В. М., Брайчевський Ю. С., Яценко Б. П. Географія (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти. К.: Ірпінь: ТОВ «Видавництво «Перун», 2018. 256 с.
3. Гільберг Т. Г., Савчук І. Г., Федорій В. В. Географія (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти. К.: УОВЦ «Оріон», 2018. 240 с.
4. Довгань Г. Д., Стадник О. Г. Географія (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти. Х.: Вид-во «Ранок», 2018. 272 с.
5. Кобернік С. Г., Коваленко Р. Р. Географія (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти.К.: Абетка, 2018. 256 с.
6. Пестушко В. Ю., Уварова Г. Ш., Довгань А. І. Географія (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти. К.: Генеза, 2018. 192 с.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Безуглий В. В. Економічна і соціальна географія світу: підручник для 10 кл. К.: Генеза, 2018. 208 с.
2. Масляк П. О. Географія (рівень стандарту): підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти / П. О. Масляк, С. Л. Капіруліна. К. : Грамота, 2018. 256 с.
3. Топузов М. О. Географія: підруч. для 10 кл. закл. заг. серед. освіти / М. О. Топузов, Л. В. Тименко. К. : Оріон, 2018. 224 с.
4. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: https://ukrstat.gov.ua
5. Офіційний сайт Європейського Союзу (European Union Open Data Portal). URL: https://data.europa.eu
6. Електронна бібліотека ДНУ «Інститут модернізації змісту освіти». URL: https://imzo.gov.ua

ПРО АВТОРА

Малишева Ірина Едуардівна – викладач Черкаського державного фахового бізнес-коледжу з 2025 р., спеціаліст другої категорії. Закінчила історичний факультет Уманського державного педагогічного університету ім. Павла Тичини (2014 р.) за спеціальністю «Історія», історик, вчитель історії, вчитель географії». Викладає предмет „Географія". З 2014 по 2019 р. працювала вчителем історії та географії у загальноосвітніх школах Черкаського району. З 2023 по 2025 р. викладала географію у школах міста Черкаси.

Як вчитель щороку готувала учнів 8-11 класів до всеукраїнських шкільних олімпіад з історії та географії. Учні неодноразово займали призові місця на міських етапах конкурсів.

Навчальне видання

Малишева Ірина Едуардівна

ГЕОГРАФІЯ

Європа

Збірник різнорівневих завдань

І частина

Комп'ютерний набір І.Е. Малишева

Підписано до друку 16.10.2026 р. Формат 60х80$^{1}/_{16}$
Папір офсет. Гарнітура Times New Roman. Друк офсетний.
Умов. друк. арк. 1,48. Тираж 60 прим. Зам. № 406

За довідками з питань реалізації
звертатись за тел. (472) 64-05-15